

COM ÉS UNA PERSONA MALTRACTADORA?

Quan algú queda atrapat en una espiral de violència, ja sigui física o psicològica, sovint està tan desorientat que ni tan sols té consciència que és una víctima. El primer pas per sortir de la terrible influència d'una persona maltractadora és identificar-la amb claretat. Vet aquí algunes de les característiques més comunes:

Està centrada en si mateixa: és egocèntrica, parla contínuament de la seva vida i necessitats com si al voltant seu no passés res més d'interessant. Mostra seguretat quan manifesta les opinions i sovint menysté el parer dels altres. Li agrada sentir-se admirada. La confiança absoluta que demostra amb tot el que fa és només aparent, ja que, en el fons, té un baix nivell d'autoestima.

No tolera el talent dels qui l'envolten: se sent inferior i amenaçada davant les virtuts dels altres. Necessita subestimar-los. Procura boicotejar les iniciatives de la gent competent i, en casos extrems, pot anul·lar completament la seva personalitat. Té moltes maneres de rebaixar els qui l'envolten: pot ignorar-los, fer-los comentaris feridors, criticar-los per l'esquena...

Es comunica de manera poc clara: alguns psicòlegs diuen que la seva forma de comunicació és perversa: trufada de dobles sentits i malentesos. Costa treure l'aigua clara de quines són les seves vertaderes intencions. Això els serveix per confondre els altres i tenir-los controlats. En general, la persona maltractadora defuig la comunicació directa i els intents de la víctima d'aclarir les confusions.

Dóna la culpa als altres: té una habilitat sorprenent per donar la volta a les coses i fer creure que són els qui l'envolten els causants de tots els problemes. Paradoxalment, es posiciona sempre en el paper de víctima. Per aquest motiu, l'autèntica víctima sovint se sent extremadament culpable, la qual cosa li genera un grau important d'angoixa i confusió que podrien desembocar en depressió.

Argumenta: té la loquacitat suficient com per donar arguments coherents respecte el seu comportament agressiu. D'aquesta manera, la seva actitud sembla plenament justificada. Si s'analitza fredament el seu discurs, però, s'hi trobaran contradiccions. És necessari que la víctima obri els ulls i s'adoni que es troba davant d'una encantadora de serps, capaç de convertir un acte de violència en una demostració d'amor.

És seductora: sobretot en l'inici de la relació, té un gran poder de persuasió i capacitat per afalagar els altres, conduir-los al seu terreny, fer-los sentir especials i dignes d'admiració. Darrera d'aquest embolcall de seducció, s'hi amaga una persona perversa que tard o d'hora mostrarà la seva faceta més hostil.

No es posa a la pell dels altres: li costa comprendre els sentiments dels seus familiars, amics, parella o companys de feina. No té empatia perquè considera que els seus interessos són el més important. Per aquest motiu, acostuma a utilitzar les persones que l'envolten com un mitjà per assolir els propis objectius.

Vol exercir el control: prova d'aïllar la víctima del seu entorn. Un cop la té "atrapada" s'esdevenen les fases de domini i violència manifesta. Alterna períodes d'agressivitat amb etapes d'afecte i arrepeniment. A través del temor i la confusió paralitza la víctima i evita que s'escapi del seu control.

Desvia l'atenció: atribueix les negligències personals a circumstàncies externes: la pressió de la feina, problemes amb la família, dificultats econòmiques etc. A través d'aquesta estratègia pretén quedar exempta de qualssevol responsabilitat.

Resta importància als seus actes: minimitza els esdeveniments violents, com si la víctima fós una persona desequilibrada, amb tendència a l'exageració. En general, les persones violentes no tenen consciència del greu problema que pateixen.

Diu que s'oblida del que ha passat: assegura que no recorda els actes d'hostilitat que se li recreen. Nega obertament el problema i ho fa servir per restar credibilitat a la víctima i potenciar el seu sentiment d'indefensió.

Té una bona imatge social: és camaleònica, capaç d'adaptar-se a diferents contextos i fins i tot projectar una imatge pública de correcció. Selecciona la víctima i el moment més apropiat per atacar-la.

Pot ser impulsiva: té tendència a la impulsivitat. Això es tradueix en consum de substàncies o en compulsió en les relacions sexuals. Li costa valorar quines són les conseqüències dels seus actes i, tot sovint, serà la víctima qui les haurà d'assumir.

No pertany a cap grup concret: no es pot identificar amb cap procedència cultural, orientació sexual, classe social, ni professió. Malgrat que les dones som més vulnerables a patir maltractament també el podem inflingir.

Un consell: si mai s'està a prop d'una persona maltractadora, no val la pena invertir esforços en canviar-la ja que els trets de personalitat són molt estables, perduren en el temps. Al màxim a què es pot aspirar és a suavitzar-ne algunes característiques. En tot cas, cal deixar aquesta tasca en mans de persones professionals. És convenient que la víctima busqui ajuda especialitzada per prendre distància de la persona maltractadora perquè la seva influència pot resultar devastadora tant per la salut física com mental.

Clara Esquena i Freixas

Psicòloga Clínica

Número de Col·legiada 10.711

www.clarapsicologia.com